

Bestuurlijke afspraken Sport & Bewegen in de Buurt.

bijgesteld, 2016

NL sportland is de ambitie van dit Kabinet. Op alle niveaus.
Bewegen, buurtsport, verenigingssport en topsport

Programma Sport en Bewegen in de Buurt,

1. Doelstelling programma

In Nederland zijn 5 miljoen mensen lid van 27.000 sportverenigingen en heeft de fitnessbranche 2 miljoen leden. In de sportsector zijn 50.000 professionals en 1 miljoen vrijwilligers werkzaam. Desondanks wordt niet iedere Nederlander bereikt met een passend sport- en beweegaanbod in de buurt. Voor sommige mensen zijn er te hoge drempels om te gaan sporten en bewegen. Dorpen en sommige stadswijken hebben vaak een beperkt sportaanbod waardoor er weinig te kiezen valt voor de bewoners. Bovendien is een veilig sportklimaat cruciaal voor structurele sportbeoefening.

Dit kabinet heeft in de Beleidsbrief sport "Sporten en Bewegen in Olympisch perspectief" aangegeven dat zij eraan wil bijdragen dat het lokale sport- en beweegaanbod beter aansluit op de vraag en er meer lokaal maatwerk komt, zodat mensen zelf kunnen beslissen aan welke sport of beweegactiviteit ze willen deelnemen. Dit met als doel het stimuleren van meer sportdeelname en een gezonde en actieve leefstijl. Reden waarom in de landelijke nota gezondheidsbeleid "Gezondheid Dichtbij" de nadruk wordt gelegd op sport en bewegen als vliegwiel voor een gezonde leefstijl. Hierbij heeft dit kabinet ook specifieke aandacht voor het terugdringen van overgewicht.

Lokaal maatwerk is een taak van vele partners. De gemeenten en de sport- en beweegaanbieders hebben een rol maar ook lokale ondernemers moeten de mogelijkheid krijgen om hieraan mee te werken, evenals scholen, kinderopvang en (commerciële) sport- en beweegaanbieders.

Om de bovenstaande doelstelling te kunnen realiseren, is het belangrijk dat er lokaal meer slimme en kansrijke verbindingen tussen de sport- en beweegaanbieders, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en bedrijven tot stand komen. Deze verbindingen kunnen nieuw zijn of voortborduren op bestaande vormen van samenwerking. Hierbij wil het kabinet stimuleren dat er lokaal zoveel mogelijk gebruik kan worden gemaakt van producten en werkwijzen die elders al succesvol zijn gebleken. In de beleidsbrief "Programma Sport en Bewegen in de Buurt" heeft de Minister van VWS aangegeven hoe zij hieraan bijdraagt.

Ook op nationaal niveau is de afstemming tussen verschillende programma's en initiatieven van belang. Het programma Sport en Bewegen in de Buurt heeft duidelijke raakvlakken met onder andere Gezonde School, Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), het gehandicaptensportprogramma 'Grenzeloos Actief' en het actieplan Veilig Sportklimaat. De bestuurlijke partijen van het programma Sport en Bewegen in de Buurt streven ernaar om bestaande programma's en initiatieven indien mogelijk en relevant met elkaar te verbinden.

Met dit programma draagt het kabinet bij aan het Nationaal Programma Preventie: Alles is Gezondheid.

2. Doel van deze afspraken

Namens het kabinet wil de minister van VWS over het stimuleren van een breder sport- en beweegaanbod in de buurt afspraken maken met landelijke vertegenwoordigers: koepels van gemeenten, de sportsector en het bedrijfsleven.

Doel van deze afspraken is inzicht geven in bijdragen die partners (vanuit hun eigen autonome rol) leveren en het vastleggen van de intentie om daarbij samen te werken binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt. Hierbij stelt de minister van VWS de kaders van het programma Sport en Bewegen in de Buurt en de verschillende programmaonderdelen vast en besluit zij, in overleg met de bestuurlijke partijen van het programma Sport en Bewegen in de Buurt, over eventuele tussentijdse aanpassing van deze kaders.

3. Partijen

Bestuurlijke partijen

Partijen bij deze bestuurlijke afspraken zijn:

- De Staat der Nederlanden, gevestigd te 's Gravenhage, te dezen vertegenwoordigd door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Edith Schippers (hierna te noemen VWS)
- De Vereniging van Nederlandse Gemeenten gevestigd te 's Gravenhage, te dezen vertegenwoordigd door Arno Brok (hierna te noemen VNG)
- Het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sportfederatie, gevestigd te Arnhem, te dezen vertegenwoordigd door André Bolhuis (hierna te noemen NOC*NSF)
- VNO-NCW gevestigd te 's Gravenhage, te dezen vertegenwoordigd door Cees Oudshoorn
- MKB-Nederland gevestigd te 's Gravenhage, te dezen vertegenwoordigd door Cees Oudshoorn

De ondertekenaars van deze overeenkomst scharen zich achter de doelen zoals bovenstaand verwoord. Ieder levert hiertoe zijn of haar bijdrage, vanuit eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden. Hierbij zal VWS als opdrachtgever voor de uitvoering van het programma Sport, Bewegen in de Buurt fungeren. NOC*NSF zal tevens optreden als ondersteunende partner.

Ondersteunende partijen

De ondersteunende partijen NOC*NSF, Kenniscentrum Sport (KCSport), (voorheen het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB)), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en ZonMw zijn betrokken bij de uitvoering van het programma Sport en Beweging in de Buurt. Deze partners ontvangen subsidie van het ministerie van VWS voor hun ondersteunende activiteiten. De exacte rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse organisaties worden nader toegelicht bij 'Ondersteuning'.

4. Afspraken

VWS, namens de Rijksoverheid

VWS fungeert als opdrachtgever voor de uitvoering van het programma Sport en Beweging in de Buurt en stelt het volgende ter beschikking:

- Een rijksbijdrage voor het realiseren van buurtsportcoaches aan gemeenten. Aan de huidige bestuurlijke afspraken over de Impuls brede scholen sport en cultuur is hiertoe een addendum toegevoegd, waarin onder meer de mogelijkheden voor verbreding van de inzet, uitbreiding van de aantallen en de verruiming van de financieringsmogelijkheden is geregeld. De rijksbijdrage is, net als bij de huidige Impuls, uitgekeerd via het gemeentefonds. De (technische) verdere

uitwerking hiervan is in het addendum 'Impuls brede scholen, sport en cultuur' opgenomen;

- Een rijksbijdrage voor de uitvoering van de sportimpuls om ervoor te zorgen dat lokale sport- en beweegaanbieders kunnen bijdragen aan bovengenoemde doelstellingen. VWS stelt de kaders van de Sportimpuls vast en past deze aan indien noodzakelijk;
- Een rijksbijdrage aan NOC*NSF voor het realiseren van het actieplan 'Naar een veiliger sportklimaat';
- Financiering van de basis voor kennisinfrastructuur. Onder meer de ontwikkeling van een landelijke database voor effectieve (sport- en beweeg)interventies, van waaruit kennis gedeeld kan worden of nieuw kan worden aangedragen. Daarnaast zorgt VWS ervoor dat relevante kennis die beschikbaar is over sport en bewegen en de relatie met maatschappelijke vraagstukken, zoals gezondheidsbevordering en leefbaarheid, bij VWS gelieerde kennis- en onderzoeksinstituten verbonden wordt met de uitvoering van dit programma;
- Een buurtscan die gemeenten kunnen inzetten ter ondersteuning van hun regierol;
- Daarnaast heeft VWS afspraken gemaakt met NOC*NSF, Vereniging Sport en Gemeenten, Kenniscentrum Sport en ZonMw over de invulling van ondersteuning op landelijk en lokaal niveau. Voor de exacte afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot taken en verantwoordelijkheden, zie 'Ondersteuning';
- Een rijksbijdrage aan het Mulier Instituut om zorg te dragen voor de monitoring van het programma Sport en Bewegen in de Buurt. Ieder najaar zal Mulier Instituut een voortgangsrapportage opleveren zodat zowel een beeld is in hoeverre de doelstellingen van het programma Sport en Bewegen in de Buurt worden bereikt, als wat de bijdrage hieraan is van de verschillende onderdelen van dit programma. De bestuurlijke- en ondersteunende partijen leveren informatie voor deze voortgangsrapportage aan. VWS zal tevens zorg dragen voor de eindevaluatie van het programma Sport en Bewegen in de Buurt;
- Het instellen van een Taskforce 'belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt.' De werkzaamheden van deze taskforce, onder leiding van dhr. Hoes, zijn in 2013 reeds voltooid.
- Een rijksbijdrage aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) om te experimenteren met projecten gericht op kwetsbare doelgroepen, die duurzaam sport- en beweegaanbod kunnen realiseren zonder afhankelijkheid van overheidsbijdrage.

VNG namens de deelnemende gemeenten

Op basis van haar maatschappelijke betrokkenheid ontwikkelt een gemeente sport- en beweegbeleid om diverse doelstellingen te bereiken, zoals vergroting van de leefbaarheid en gezondheid.

Gemeenten geven lokaal invulling aan het sport- en beweegbeleid, leggen waar mogelijk relaties met aanpalende beleidsterreinen zoals het lokale gezondheids- welzijns- en onderwijsbeleid en benoemen prioriteiten. Hiertoe hebben zij inzicht in waar de kansen liggen voor het vergroten van het bereik en de inzet van sport en bewegen voor maatschappelijke opgaven zoals gezondheidsbevordering en leefbaarheid. Ook voert de gemeente de regie op optimaal gebruik van ruimte en accommodaties.

De VNG stimuleert:

- gemeenten om een sport- en beweegbeleid te ontwikkelen waarmee vanuit de sport een koppeling wordt gemaakt met andere beleidsterreinen of doelstellingen;
- dat gemeenten in kaart brengen waar kansen liggen om deze integrale beleidsvorming op te pakken;
- dat gemeenten op basis van bovenstaande ook de samenwerking zoeken met sport en beweegaanbieders. Hierbij wordt in de uitvoering ook aansluiting gezocht

- met de sportimpuls (zie inzet NOC*NSF); dat gemeenten, daar waar gewenst, gebruik maken van de buurtscan die door VWS ter beschikking wordt gesteld;
- gemeenten om, indien gewenst, ook gebruik te maken van de uitgebreide en bredere inzet van de combinatiefuncties zoals verwoord in het addendum op Bestuurlijke afspraken Impuls brede scholen, sport en cultuur.

Gemeenten kunnen ondersteund worden in het bereiken van bovenstaande doelstellingen. Voor de exacte afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van (lokale) ondersteuning, zie de paragraaf 'Ondersteuning'.

*NOC*NSF namens de sport*

De sport in brede zin speelt een belangrijke rol bij het realiseren van sport- en beweegaanbod in de buurt. Met haar bereik, veelzijdigheid, kwaliteit en sociale infrastructuur is de sport in staat om voor mensen in elke levensfase een structureel en passend sport- en beweegaanbod te bieden. De georganiseerde sport met 1 miljoen vrijwilligers en 5 miljoen leden van 27.000 sportverenigingen speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast spelen ook de fitnessbranche met ruim 2 miljoen leden en de talrijke overige sport- en beweegaanbieders (zoals Johan Cruijff en Richard Krajicek Foundation, sportscholen, dansscholen en aanbieders van Interventies zoals Scoren voor gezondheid, Jump-In, Bewegekriebels en Big Move) een belangrijke rol.

NOC*NSF heeft een adviserende rol bij het vaststellen van de kaders en het opstellen van de criteria voor de Sportimpuls. NOC*NSF is daarnaast verantwoordelijk voor de ondersteuning aan lokale sport- en beweegaanbieders ten aanzien van de Sportimpuls regeling. NOC*NSF maakt hierbij gebruik van de input van andere betrokken partijen uit de georganiseerde en ongeorganiseerde sport. Via de Sportimpuls worden lokale sport- en beweegaanbieders gestimuleerd en ondersteund om gezamenlijk een aanbod te realiseren dat zo goed mogelijk aansluit bij de lokale vraag, conform lokale afspraken die hierover (onder regie van de gemeente) zijn gemaakt. Dit stelt lokale sport- en beweegaanbieders beter in staat om:

- als lokale partner mee te werken aan het vergroten van het bereik en beschikbaarheid van het lokale sport- en beweegaanbod;
- hun maatschappelijke rol te vergroten door het benutten van kansen op het gebied van onder meer gezondheidsbevordering en leefbaarheid;
- samen te werken met relevante lokale partners.

NOC*NSF zorgt er verder voor dat:

- vanuit de sport een bijdrage wordt geleverd aan de kwaliteitsontwikkeling van de buurtsportcoaches;
- de voor haar beschikbare lokale informatie over sportparticipatie (KISS-gegevens) ter beschikking wordt gesteld aan lokale sport- en beweegaanbieders. Hierbij hanteert NOC*NSF een level playing field voor alle Sportimpuls- aanvragers met minimale kosten, bij voorkeur geen;
- er een koppeling is met de sportagenda 2017+.

De specifieke taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de Sportimpuls zijn opgenomen in een apart addendum, toegevoegd aan deze bestuurlijke afspraken.

VNO-NCW en MKB-Nederland namens het bedrijfsleven

De positie van het bedrijfsleven verschilt van de andere partners die betrokken zijn bij deze afspraken aangezien het bedrijfsleven geen directe maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft als het gaat om het realiseren van sport- en beweegaanbod in de buurt. Het bedrijfsleven onderkent evenwel het bredere belang van de uitvoering van het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt'. Het stimuleren van een gezonde en actieve(re) levensstijl draagt in algemene zin bij aan de volksgezondheid en daarmee ook aan de vitaliteit en de duurzame inzetbaarheid van werknemers. Gelet hierop spreken VNO-NCW en MKB-Nederland, als vertegenwoordigende organisaties van het bedrijfsleven, hun steun uit voor dit programma.

VNO-NCW en MKB-Nederland zullen in dit kader de volgende bijdragen leveren:

- Identificeren en informeren van de relevante branches en regionale verenigingen van VNO-NCW en MKB-Nederland over dit programma;
- Verkennen waar zij kunnen fungeren als bruggenbouwer door VWS, gemeenten en de sport gericht in contact te brengen met die delen van het aangesloten bedrijfsleven waar sport en bewegen tot de kern van de bedrijfsactiviteiten behoort;
- Organiseren van bedrijfssport via het loket 'Sport & Zaken';
- Informeren van bedrijven over succesvolle voorbeelden van bedrijfssport via het loket 'Sport & Zaken'.

5. Monitoring en evaluatie

VWS zorgt voor monitoring en evaluatie van het totale programma. Deze monitoring is zowel gericht op de vraag in hoeverre de doelstellingen worden bereikt als wat de bijdrage hieraan is van de verschillende onderdelen van dit programma, namelijk de buurtsportcoaches en de sportimpuls. Over de uitvoering van de monitor, het genereren en delen van gegevens, zijn afspraken gemaakt met VNG, NOC*NSF, VNO-NCW en MKB-Nederland. De VNG draagt bij aan de monitoring van de buurtsportcoaches waarbij de bestaande monitor combinatiefuncties doorloopt tot en met 2018. Vanaf 2014 is extra geïnvesteerd in het in kaart brengen van de (lokale) effecten van de inzet van buurtsportcoaches. Met de VNG zijn hier nadere afspraken over gemaakt.

De monitoring van de verschillende onderdelen van het programma gebeurt op basis van een beperkt aantal indicatoren. Zowel bij de monitoring als de evaluatie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van beschikbare data en worden de administratieve lasten zoveel mogelijk beperkt. In 2013 heeft VWS aan Mulier Instituut gevraagd om zorg te dragen voor de monitoring van het programma Sport en Bewegen in de Buurt voor de resterende looptijd.

6. Ondersteuning

Partijen hebben nadere afspraken gemaakt over welke ondersteuning nodig is om de doelstellingen van het programma te realiseren, wie daarbij verantwoordelijk is en over de financiering. Ondertekenaars zullen vervolgens hun achterban optimaal en eenduidig informeren over de beschikbare ondersteuning.

De ondersteunende partijen van het uitvoeringsprogramma zijn Kenniscentrum Sport, VSG, NOC*NSF en ZonMw.

In het kader van ondersteuning is het volgende afgesproken met betrekking tot rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse betrokken partijen:

- NOC*NSF is primair verantwoordelijk om (lokale) sport -en beweegaanbieders, sectoren en andere partijen te stimuleren verbindingen te leggen en te ondersteunen. NOC*NSF, de sportbonden en andere landelijke vertegenwoordigers van sport- en beweegaanbieders hebben een adviserende rol

bij het vaststellen van de kaders en het opstellen van de criteria voor de Sportimpuls (inclusief KSG en armoede). NOC*NSF is daarnaast verantwoordelijk voor de ondersteuning aan lokale sport- en beweegaanbieders ten aanzien van de Sportimpuls regeling. Voor de specifieke taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de Sportimpuls regeling wordt verwezen naar het addendum op deze bestuurlijke afspraken.

- De rol van het Kenniscentrum Sport is om primair als kennisinstituut bij te dragen aan de ondersteuning. Hiertoe onderhoudt het Kenniscentrum Sport onder andere een databank met interventies en realiseert zij kwaliteitsbeoordelingen van interventies. Daarnaast ondersteunt het Kenniscentrum Sport, bijvoorbeeld door het aandragen van instrumenten en het aandragen van modellen die lokaal toegepast kunnen worden. Het Kenniscentrum Sport geeft advies vanuit haar rol als kennisinstituut over de kaders en criteria van de Sportimpuls.
- De VSG is primair verantwoordelijk om gemeenten te stimuleren, informeren en ondersteunen daar waar het gaat om de inzet die VNG hierover met VWS heeft gemaakt. VSG is daarnaast algemeen projectleider en eerste aanspreekpunt van het projectteam bestaande uit projectleiders van het Kenniscentrum Sport (ondersteuning door middel van kennis), NOC*NSF (ondersteuning Sportimpuls), ZonMw (uitvoering Sportimpuls) en VNG daar waar het gaat om communicatie, financiële planning, operationele planning, afstemming andere initiatieven. VSG is spin- in- het- web namens de andere ondersteuningspartners. VSG bespreekt periodiek de voortgang van de werkzaamheden met de betrokken ondersteuningspartners en rapporteert hierover aan VWS. Ten slotte geeft de VSG uitvoering aan een kwaliteitsplan voor buurtsportcoaches
- ZonMw is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Sportimpuls (zorgvuldige verdeling van middelen en bewaken voortgang & adequate besteding) en geeft in die hoedanigheid advies over de kaders en de criteria van de Sportimpuls regeling.

Voor de Sportimpuls is een apart addendum toegevoegd aan deze bestuurlijke afspraken met de diverse rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokken partijen.

7. Uitvoering

De ondertekenaars voeren periodiek (bestuurlijk) overleg over de uitvoering van het programma Sport en Bewegen in de Buurt.

De overlegstructuur, voortvloeiend uit de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse ondersteuningspartijen, is als volgt vormgegeven:

- De VSG is algemeen projectleider en eerste aanspreekpunt van het projectteam bestaande uit projectleiders van Kenniscentrum Sport, NOC*NSF, ZonMw, de VNG daar waar het gaat om communicatie, financiële planning, operationele planning, afstemming andere initiatieven. De VSG is spin-in-het-web namens de andere ondersteuningspartners. De VSG is verantwoordelijk voor de periodieke voortgangsoverleggen met de betrokken ondersteuningspartners voor de reguliere projectleidersbijeenkomsten (projectgroep SBB). VSG is ook verantwoordelijk voor het coördineren van het directeurenoverleg, waarbij VWS als voorzitter zal fungeren;
- De projectgroep SBB is verantwoordelijk voor het maken van heldere afspraken rondom overleggen en efficiënte uitwisseling van relevante informatie;
- De directeuren van de ondersteunende partijen zullen de gemaakte afspraken rondom onderlinge samenwerking verder concretiseren in de projectgroep SBB. Dit betreft bijvoorbeeld de samenwerking rondom de Sportimpuls;
- VWS staat op afstand als opdrachtgever. Uitvoerende partijen nemen initiatief en informeren VWS door middel van voortgangsoverleggen en eerder indien nodig. VSG is hierbij eerste aanspreekpunt namens de ondersteunende partijen.

8. Looptijd

De looptijd van dit programma is van 1 januari 2012 t/m 31 december 2018.

9. Ondertekening

Aldus overeengekomen en ondertekend

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. E.I. Schippers

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten,
Te dezen vertegenwoordigd door drs. A.A.M. Brok,

Het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sportfederatie,
Arnhem, te dezen vertegenwoordigd door dr. J.H.A. Bolhuis, voorzitter

*NOC-NCW gevestigd te 's Gravenhage en MKB-Nederland gevestigd te 's Gravenhage,
te dezen vertegenwoordigd door drs. C. Oudshoorn, algemeen directeur